

کلیپ‌های لگویی که در جریان جنگ تحمیلی سوم با کمک هوش مصنوعی و به‌همراه موسیقی رب تولید شدند، با بازدیدهای میلیونی خود در شبکه‌های اجتماعی توانستند حوادث و جزئیات مختلف جنگ آمریکا و اسرائیل علیه ایران را به تصویر بکشند و تحسین رسانه‌های خارجی را به دنبال داشته باشند.

سینما تفنگچی، کارشناس فضای مجازی و مسئول

روایت‌های ناشنیده از پدر امت

برنامه این شب‌های شبکه ۲ تلاش کرده روایتی متفاوت از زندگی رهبر شهید انقلاب ارائه کند

زندگی شخصی و سبک زندگی رهبر شهید جز برای محدود افرادی که معمولاً به‌واسطه برخی مسئولیت‌ها یا وابستگی‌های خانوادگی به اندرونی بیت راه داشتند، همواره نامشخص بوده است.

بسیاری از رهبران جهان میلی به آشکار شدن رویه زندگی و دیده شدن خانه خود ندارند. اغلب رهبران جهان برای پنهان کردن زندگی تجملاتی و تشریفاتی خود از مردم می‌کوشند ولی رهبر شهید انقلاب در بیش از سه دهه زمامداری کشور و پیشوایی شیعیان، با وجود زندگی ساده و بدون ذره‌ای تجمل، میلی به آشکار شدن آن نزد عموم مردم نداشتند. ایرانی‌ها، آیت‌الله شهید خامنه‌ای را با سخنرانی‌های قدرتمند می‌شناسند؛ سخنرانی‌هایی که به مناسبت‌های مختلف از دیدارهای عمومی با اقشار مختلف مردم گرفته تا دیدار مسئولان، شعرا، معلمان و ورزشکاران را انجام می‌شد و نه سبک زندگی بلکه تفکرات و اندیشه‌های ایشان را آشکار می‌کرد. اما حالا با شهادت ایشان، میل مردم به ویژه جوان‌ها برای واقف شدن به آنچه در زندگی شخصی رهبر دوم انقلاب اسلامی صورت می‌گرفت به اوج رسیده و در این میان برنامه تلویزیونی «پدر امت» مغتنم است. این برنامه تلویزیونی که هر شب حوالی ساعت ۲۲ از شبکه دو پخش می‌شود، با دعوت از مهمان‌های مطلع، بخش‌هایی از سبک زندگی ایشان را آشکار می‌سازد؛ مهمان‌هایی که به نوعی از نزدیک شاهد سبک زندگی شخصی آیت‌الله سید علی خامنه‌ای بودند، یکی یکی به این برنامه دعوت می‌شوند تا از آنچه بگویند که تاکنون گفته نشده است. این برنامه به‌دلیل علاقه جوانان برای دانستن سیاق زندگی ایشان و همچنین مطرح شدن موضوعات جدید، توجه بسیاری از مخاطبان را به خود جلب کرده است.

🔴 **آغاز یک مسیر تازه پس از حادثه‌ای بزرگ**

سیدیزدان ملک‌آبادی، کارگردان پدر امت، با اشاره به این‌که مقدمات فصل جدید «از بابا بگو» (ادامه برنامه پرمخاطب «از مامان بگو») فراهم شده بود اما همزمانی اولین روز ضبط با شهادت رهبر انقلاب مسیر کار را متوقف کرد، به جام‌جم می‌گوید: چند روز بعد، با جمع‌بندی مدیران شبکه دو، گروه خانواده و عوامل تولید، تصمیم گرفته شد برنامه‌ای مستقل با عنوان پدر امت ساخته شود؛ برنامه‌ای برای بازگویی خاطرات کسانی که دیدارها، ارتباطات و تجربه‌های مستقیم با رهبر انقلاب داشته‌اند. معتقدیم مملکت پدراز دست‌داده و طبیعی بود که مهم‌ترین بابای این امت، موضوع اصلی برنامه باشد. بنابراین تولید از دوم فروردین آغاز شد و تاکنون حدود ۴۰ قسمت ضبط شده که پیش‌بینی می‌شود این تعداد به ۵۰ تا ۶۰ قسمت برسد.

این تیم لگویی اخیراً در ویدئویی اعلام کرد: ما یک تیم دانشجویی هستیم که تخصص تیم‌مان حول محور رسانه، روان‌شناسی، سیاست و به خصوص سیاست خارجه است. ایران یک چهره رسانه‌ای دیگر هم دارد و باید از این به بعد به رسانه‌های ایرانی عادت کنید. ما نمی‌گذاریم مصادره‌مان کنند، ما استایل و هویت خودمان را داریم و هر کجا احساس کنیم لازم است وارد می‌شویم، نمی‌توان گفت الزاما سبک

برش

تولید در شرایط سخت روزهای پس از جنگ

بخش مهمی از ضبط این برنامه در روزهایی انجام شد که کشور در فضای جنگی قرار داشت. ملک‌آبادی توضیح می‌دهد که در بسیاری از روزهای ضبط، صدای بدافند و رفت‌وآمد هواپیماهای جنگنده دشمن در استودیو شنیده می‌شد و حتی شیشه‌ها از شدت موج انفجارها می‌لرزید. با وجود این، همه مهمانان با آرامش و انگیزه در برنامه حضور یافتند. به گفته کارگردان پدرامت با وجود این‌که هر قسمت حدود ۴۰ دقیقه است اما برای تولید آن گاهی شش تا هفت ساعت زمان گرفته می‌شد تا صحت‌سنجی، تدوین و تنظیم محتوای دقیق انجام شود. یکی از نکات مهمی که کارگردان برنامه پدرامت بر آن تأکید دارد، متواتر شدن روایت‌هاست. به باور وی، وقتی خاطرات مشابه از زبان افراد مختلف بیان شود، مردم با اطمینان بیشتری آن را می‌پذیرند. او بیان می‌کند: فطرت مردم سالم است؛ حرف حق به دل‌شان می‌نشیند. بسیاری هرگز رهبر انقلاب را از نزدیک ندیده‌اند اما محبت و باورشان نسبت به ایشان نشان دهنده پذیرش درونی است. او معتقد است مخاطبان رسانه ملی همچنان تلویزیون را مرجع می‌دانند و اقبال عمومی نشان می‌دهد سخنانی که در پدر امت مطرح می‌شود تأثیرگذاست.

🔴 **نقش حسینی؛ بیش از یک مجری**

سیدبشیر حسینی، مجری این برنامه و میزبان است که سابقه فعالیت در تحریریه و تولید محتوا در دیگر برنامه‌ها را برعهده داشته است. او در پدر امت هم چنین نقشی دارد. ملک‌آبادی درباره آن توضیح می‌دهد: سیدبشیر حسینی با وجودی که اجرای برنامه را برعهده دارد ولی نقش او تنها به اجرا محدود نمی‌شود. حسینی به‌عنوان برنامه‌ساز و تهیه‌کننده در کنار تیم تولید حضور دارد و هدایت محتوایی برنامه را برعهده گرفته است. تیم‌های سردبیری، پژوهشی و محتوایی متعددی نیز او را همراهی می‌کنند. از آن جایی که در این برنامه موضوعات مختلفی درباره رهبر شهید از سوی مهمان‌ها مطرح می‌شود، این سؤال به ذهن می‌رسد که صحت‌سنجی این اظهارات چطور صورت می‌گیرد. کارگردان پدر امت به این سؤال چنین پاسخ می‌دهد: از آنجا‌که برنامه بر خاطرات بی‌واسطه تمرکز دارد، عوامل از تیم ارتباطات مردمی دفتر رهبری،

نگاه

جنگ در آینه رنج‌ها و امیدها

کشاکش وفاداری و حقیقت، راه خود را پدید می‌کنند. نقطه قوت در چشم باد، تلفیق روایت حماسی با ملودرام خانوادگی است. عشق بیژن به دختر تاجیکستانی و سپس آزمونی که تقدیر بر این عشق تحمیل می‌کند، دوگانه‌ای از دل‌بستگی و وظیفه می‌سازد و شخصیت‌ها را از تیپ به کاراکترهای چندلایه بدل می‌کند. بیژن در مسیر پختگی از جوانی پرشور به مردی آزموده بدل می‌شود؛ کسی که بار تاریخ را بر شانه‌های فردی‌اش حمل می‌کند و هر فصل از زندگی‌اش آینه‌ای از یک برهه تاریخی است. در همین مسیر، سریال پرش‌های اخلاقی جدی مطرح می‌کند؛ در هنگامه سیاست و جنگ، مرز انسانیت کجاست؟ عشق و وفاداری تا کجا می‌تواند زیر فشار ایدئولوژی و دشمنی دوام بیاورد؟ پاسخ‌ها هرگز خطی و ساده‌انگارانه نیست؛ موقعیت‌ها خاکستری بوده و انتخاب‌ها هزینه دارد و همین پیچیدگی، روایت را زنده و باورپذیر می‌کند. از نظر اجرا، در چشم باد استانداردهای تازه‌ای در تولید تلویزیونی زمان خود تعریف کرد. طراحی صحنه و لباس با دقتی مثال‌زدنی دوره‌های مختلف را بازسازی می‌کند؛ مانند کوچه‌های کاهگلی تهران قدیم، خانه‌های سنتی با چیدمان اصیل، لباس‌های اقوام و همچنین تغییر تدریجی مد شهری در دهه‌های مختلف.

در چشم باد در بازنمایی جنگ ایران و عراق رویکردی انسانی دارد. میدان نبرد همزمان با سختی و قهرمانی، باترس، فرسودگی و دل‌تنگی نشان داده می‌شود. سکانس‌های جنگی گرچه به لحاظ تلویزیونی تولید شده‌اند اما ریتم واقع‌گرایانه و تمرکز بر چهره‌ها باعث می‌شود جنگ نه صرفاً صحنه‌نمایی، بلکه تجربه‌ای وجودی برای شخصیت‌ها شود. سریال از شعارزدگی فاصله می‌گیرد و قهرمان‌سازی اغراق‌آمیز را کنار می‌گذارد تا شرافت انسانی در دل انتخاب‌های روزمره بدرخشد؛ ایستادگی کنار خانواده، وفای به عهد، پذیرش رنج و ادامه دادن مسیر.

ذهنی مخاطب بین‌المللی به سمت لگو رفته است اما از منظر روان‌شناسی رسانه، لگو یک «اپژه نوستالژیک» مشترک در نسل‌های مختلف جوامع غربی محسوب می‌شود که خاطرات خوش کودکی را بدون واسطه تداعی می‌کند. این ویژگی، لگو را به بستری ایده‌آل برای انتقال مفاهیم پیچیده، بدون فعال سازی مکانیسم‌های دفاعی مخاطب تبدیل کرده است.

مهمان‌ها تجربه‌های کمترشنیده‌شده‌ای دارند که اکنون برای نخستین‌بار مطرح می‌شود. وی درباره مهمان‌های این برنامه که این روزها ممکن است در دیگر برنامه‌ها نیز حضور داشته باشند، می‌گوید: ممکن است این روزها مهمان‌های برنامه ما مهمان برنامه دیگری هم باشند اما نکات مطرح شده بسیار متفاوت است. این افراد با حضور در دیگر برنامه‌ها احتمالاً تحلیل‌هایی را مطرح کردند اما ما برنامه تحلیلی نیستیم. روایت‌ها اینجا به‌عنوان بخشی از تاریخ شفاهی مطرح شده و در ذیل عنوان خاطره بررسی می‌شود.

🔴 **چرا زمان گفتن ناکفته‌هاست؟**

به گفته کارگردان برنامه پدر امت، بسیاری از وجوه شخصی و انسانی رهبر انقلاب در سال‌های گذشته بنا به دلایل مختلف کمتر مطرح شده بود اما اکنون مردم مشتاق دانستن این جوانب هستند. یکی از خاطرات مطرح‌شده در برنامه، روایت رهبر انقلاب از روزهایی است که برای پدر نابینای خود پنج ساعت کتاب می‌خواندند؛ خاطره‌ای که به تعبیر عوامل، می‌تواند الگوی اخلاقی مهمی برای نسل جوان باشد. در این برنامه به‌عنوان مثال فریدالدین حدادعادل (فرزند غلامعلی حدادعادل) به‌واسطه خویشاوندی با رهبر شهید، خاطراتی از مشاهدات خود از زندگی ایشان مطرح کرد. مواردی مانند این که در خانه ایشان حتی یک فرش ماشینی هم نیست و برای مراسم ازدواج فرزندان چند فرش ماشینی قرض گرفته بودند. همچنین وی ما جاری به دنیا آمدن فرزند رهبر را تعریف کرد که معظم‌له خودشان برای ترخیص به بیمارستان مراجعه کردند. در بخش دیگری از برنامه سعید حدادیان به‌عنوان مداح اهل بیت (ع) که سال‌ها در محضر حضرت آقا مداحی کرده است، از نحوه رفتار رهبری در شرایط مختلف و تواضع ایشان در روزیاری بی مردم صحبت کرد. همچنین در یکی از برنامه‌ها سیدعلی صدری نیا حضور یافت تا از ساخت مستند غیررسمی درباره زندگی رهبر شهید صحبت کند. او در این مجال از جلسات غیررسمی حضرت آقا با اقشار مختلف صحبت کرد که بابایی امیدبخش برای حضار داشت. مطرح شدن چنین مواردی این برنامه را از یک برنامه گفت‌وگو محور فراتر برد، طوری‌که مخاطبان زیادی را به خود جذب کرد. کارگردان برنامه پدر امت از بازتاب بسیار گسترده برنامه خبر می‌دهد: نه تنها مردم در ساعات مختلف روز به‌ویژه در جمععات مردمی، برنامه را دنبال می‌کنند، بلکه بسیاری از مسئولان فرهنگی، هنری و اجتماعی نیز به برنامه پیشنهاد حضور داده‌اند. برخی مهمان‌ها حتی خودشان پیغام داده‌اند که ما باید خاطره‌مان را بگوئیم چون احساس دین می‌کنند.

🔴 **نتیجه یک حس مشترک**

به گفته کارگردان پدر امت، این برنامه برای او و همکارانش تنها یک پروژه رسانه‌ای نیست؛ بلکه حسی عمیق و مشترک میان سازندگان و مهمانان ایجاد کرده است. او می‌گوید: انگار همه داریم برای پدر خودمان برنامه می‌سازیم. همین احساس باعث شده برنامه حال‌وهوایی متفاوت پیدا کند و برای بسیاری از مخاطبان به تجربه‌ای صمیمی و انگیزار تبدیل شود. او تأکید می‌کند: به دلیل استقبال مخاطبان از این برنامه، سه بار بازپخش می‌شود. غیر از ساعت ۲۲ که زمان اصلی پخش برنامه است، فردای روز پخش، ساعات ۱۱،۶ و ۱۴ بازپخش می‌شود تا مخاطبان علاقه‌مند، دیدن آن را از دست ندهند.

مکت

اسرائیل، مسئول دوسوم کشته‌های رسانه

لبنان هدف قرار گرفتند؛ علی شعیب (خبرنگار المنار)، فاطمه فتونی (خبرنگار المیادین) و محمد فتونی (تصورپررد المیادین) که خودروی حامل آنها یا چهار فروند موشک مورد اصابت قرار گرفت. از اکتبر ۲۰۲۳ تا آوریل ۲۰۲۴، دست کم ۲۶۰ خبرنگار در غزه به شهادت رسیده‌اند که این جنگ را به مرگبارترین دوره برای خبرنگاران در تاریخ تبدیل کرده است. همچنین از آغاز جنگ در ۲۸ فوریه ۲۰۲۴، حداقل هشت خبرنگار در لبنان کشته شده‌اند. آمار CPJ نشان می‌دهد که رژیم اسرائیل با قتل دوسوم خبرنگاران کشته شده در ۲۰۲۵ - ۲۰۲۴ و ادامه ترورها در ۲۰۲۴، در حال پیاده‌سازی راهبردی نظام‌مند برای حذف ناقلان حقیقت است. هدف‌گیری خبرنگاران بدون هیچ پاسخگویی، به ایجاد خلأ روایتی و جلوگیری از آگاهی جهانی منجر می‌شود. ادامه این روند بدون مداخله بین‌المللی، نقض آشکار قوانین بشردوستانه و محروم‌سازی افکار عمومی از «حق دانستن» است. انتظار می‌رود با توجه به اعلام رسمی این جنایت‌ها، سازمان‌های جهانی سکوت خود را شکسته و در پی محکومیت این روند ادامه‌دار باشند.

رسانه

MEDIA

یکشنبه ۳۰ فروردین ۱۴۰۵
 شماره ۷۲۹۹

🔴 **یادداشت**

نوشین مجلسی | روزنامه نگار

بررسی‌های واقع بینانه «به وقت ایران»

مدتی است که حوالی ساعت ۱۹:۳۰ هر شب زنگ تحلیل و بررسی در شبکه‌خبر «به وقت ایران» کوک می‌شود. برنامه‌ای که غالباً با حضور یک مجری و دو کارشناس، قابی متفاوت را در گفت‌وگوهای تحلیلی صداوسیما تا امروز رقم زده است. برنامه به وقت ایران با رویکردی منطقی، واقع‌گرایانه و نسبتاً علمی، به استراژی‌های ایران و دشمنانش در جنگ اخیر می‌پردازد. آنچه به برنامه و این گفت‌وگوها رنگی تازه بخشیده، صرفاً نگاه بی‌طرفانه نیست. اما به وقت ایران با ارزشی فراتر از جانب‌داری کورکورانه، یعنی به زبان منطق و استدلال با مخاطبانش سخن می‌گوید و بی‌دلیل جانب‌داری نمی‌کند. همین است که اگر موافق دیدگاه کارشناسان برنامه هم نباشید، می‌توانید با کلام آنان همراه شوید و یک ساعت ونیم‌زمان خود را به شنیدن حرف‌های بگرنانید که آکنده‌از جانب‌داری مستدل است. برنامه تلاش دارد نه افراط کند و نه تفریط و در این مسیر پرجالش حرکتی تحسین‌برانگیز را به نمایش درمی‌آورد. درواقع کمتر به فضای حماسی که این روزها در بیشتر برنامه‌های شبکه‌های مختلف سیمادیده می‌شود، ورود پیدا می‌کند و تلاش دارد با این تمایز نگاه، رنگین‌کمان برنامه‌های صداوسیما با محور دفاع‌را تکمیل کند. سرباز روح‌الله رضوی در جایگاه مجری نه بی‌راویه دید، شنونده و تأییدگر صرف‌است که پذیرنده بی‌چون و چرای سخنان کارشناسان برنامه‌باشد و نه با اظهار نظرهای مدام سخنان کارشناسان حاضر در استودیو و مهمانان تلفنی برنامه را قطع می‌کند. اوبه‌عنوان پرسشگری حرفه‌ای عمل می‌کند که دید کارشناسانه دارد به‌موقع‌وارد بحث می‌شود و هدایت امر را در دست می‌گیرد. حضور نیما اکبرخانی (کارشناس مسائل نظامی) و وحید خضاب (مترجم و پژوهشگر) در این برنامه هم جزو نقاط برجسته‌ای است که به وقت ایران را متمایز کرده است. چراکه هر دوی این کارشناسان با بیانی همه‌فهم و به‌اصطلاح خودمانی، دیده و گوش بیننده را با مهم‌ترین عملیات‌های صورت‌گرفته علیه دشمنان، نقاط قوت و ضعف طرف‌های درگیر، توانمندی سلاح‌های ایران و حزب‌الله، بررسی ادعاهای مطرح شده و دیگر موضوعات راهبردی آشنا می‌سازند. به همین خاطر است که تقریباً همه اقشار و بیشتر گروه‌های سنی می‌توانند با این برنامه ارتباط برقرار کنند؛ از پسرپچه‌ای علاقه‌مند به مباحث نظامی تا فردی بزرگسال و تحصیل‌کرده که دانشی در این خصوص دارد. جوانسالی این کارشناسان نیز مزیتی است که به بیننده قوت قلبی نسبت به وجود قوه جوانی عرصه‌های راهبردی کشور می‌دهد و نویددهنده تربیت نسل جدیدی در تحلیل مباحث نظامی‌است که می‌توانند آینده‌ساز باشند و پوشش از این کمتر دیده شدند. در این تفاسیل به وقت ایران را می‌توان گامی بلند و نوین در ساخت برنامه‌هایی با محور جنگ دانست که همچنان جادار دیربستر دیده‌شود.

🔴 **اخبار**

ویژه برنامه پابوس رادیو فرهنگ

همزمان با فرارسیدن دهه کرامت، ویژه‌برنامه «پابوس» از رادیو فرهنگ پخش می‌شود. این برنامه از ساعت ۱۱ تا ۱۱:۳۰ از ۱۱ قسمت ۲۰ دقیقه‌ای از رویکردی فرهنگی و اجتماعی، به تبیین مفاهیم کرامت انسانی در سیره اهل بیت(ع) می‌پردازد. پخش این برنامه با نگاهی کاربردی به مقوله کرامت، تا روز میلاد امام رضاع(ادامه دارد و موضوعاتی همچون جایگاه دختر در جامعه، کرامت زن در سبک زندگی، نقش خانواده، امیداجتماعی و کارکرد معنوی زیارت را محور تحلیل و گفت‌وگو قرار می‌دهد. این برنامه در نخستین قسمت، همزمان با ولادت حضرت معصومه(س) و روز دختر با عنوان «دختر؛ تجلی کرامت الهی» به بازتعریف جایگاه دختر در نگاه اهل بیت(ع) می‌پردازد. در هر قسمت، بخش‌هایی همچون گفت‌وگو با کارشناسان، گزارش‌های مردمی، دل‌نوشته‌های ادبی و روایت‌های شنیدنی در نظر گرفته شده تا مفاهیم دینی با زبانی ساده، ملموس و قابل استفاده در زندگی روزمره برای مخاطبان ارائه شود.

🔴🔴🔴

ماجراجویی تازه بیعی قهرمان

در تلویزیون

سریال عروسکی «بیعی درشهر» به‌تازگی با روایت ماجراهای تازه‌ای از بیعی قهرمان روی آنتن رفته است. این سریال به‌کارگردانی الهام صفالو و تهیه‌کنندگی آمانج عزیزز درخش قسمت روایتگر ماجراهای بیعی قهرمان در بخش‌های مختلف شهر است. مجموعه بیعی در شهر با تمرکز بر مفاهیمی همچون همبستگی، مهربانی و شادی‌های کوچک تلاش دارد بازتابی از روحیه همدلی در روزهای مقاومت مردم ایران را به تصویر بکشد. این مجموعه هر روز ساعت ۱۰:۳۰ روی آنتن می‌رود. بیعی در شهر محصول مرکز کودک و نوجوان سازمان هنری-رسانه‌ای اوج است که در مؤسسه نامیرا تولید شده است.